

WILHELM SCHMID
Dokunmanın Gücü Üzerine

© 2020 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
2020-2021, İstanbul (2 baskı)

Von der Kraft der Berührung
© 2019 Insel Verlag, Berlin

İletişim Yayınları 2904 • Psykhe 39
ISBN-13: 978-975-05-3297-9
© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2022, İstanbul

DIZI EDITÖRÜ Bahar Siber
KAPAK Suat Aysu
KAPAK ve İÇ İLLÜSTRASYONLAR Ceren Oykut
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Bahri Özcan

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

WILHELM SCHMID

Dokunmanın Gücü Üzerine

Von der Kraft der Berührung

ÇEVİREN *Tanıl Bora*

WILHELM SCHMID 1953'te Almanya'da Bavyera-Süebya (Schwaben) bölgesinde doğdu. Berlin, Paris ve Tübingen'de felsefe eğitimi aldı. Çeşitli Alman üniversitelerinde çalıştı, Riga ve Tiflis üniversitelerinde misafir öğretim üyeliği yaptı. Bir dönem Zürih'te bir hastanede hastalara "felsefeyle manevi destek" hizmetinde çalıştı. Halen Erfurt Üniversitesi'nde dışarıdan felsefe dersleri veriyor. Almanya'da ve dünyanın çeşitli yerlerinde tebliğler sunuyor. Yirmi beşi aşkın dile çevrilen kitaplarının dünya çapındaki satışı bir milyonun üzerindedir. İletişim'den yayımlanan kitapları: *Mutsuz Olmak. Bir Yüreklendirme* (2014), *Aşk. Neden Bu Kadar Zordur ve Yine de Nasıl Mümkün Olur?* (2014), *Sakin Olmak. Yaşlanırken Kazandıklarımız* (2015), *Arkadaşıhtaki Saadete Dair* (2015), *Düşmanlığın Faydaları* (2017), *Anne Baba ve Büyükanne Büyükbaba Olmanın Sevinçleri Üzerine* (2018), *Hediye Vermek ve Hediye Almak Üzerine* (2018), *Kendiyle Dost Olmak Hayatı Nasıl Kolaylaştırır?* (2019), *Dokunmanın Gücü Üzerine* (2020) ve *Seks Olmayınca - Yeniden Başlama Sanatı Üzerine* (2021).

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
BİRİNCİ BÖLÜM	
DOKUNMANIN HAYAT İÇİN TAŞIDIĞI ANLAM ÜZERİNE	13
İKİNCİ BÖLÜM	
YERE DOKUNMAK: ŞİMDİ DERİN BİR NEFES ALIN	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
KENDİNE DOKUNMAK: BENLİĞİN DUYUSALLIĞI	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BİRBİRİNE DOKUNMAK: AŞKA HEP YENİ BİR BAŞLANGIÇ	37
BEŞİNCİ BÖLÜM	
HİSSEDİLEN DOKUNUŞ: GÜLMEK VE GÜLÜMSEMEK ÜZERİNE	45
ALTINCI BÖLÜM	
DERİNDEN DOKUNAN: SUSMA ÜZERİNE	55
YEDİNCİ BÖLÜM	
DÜŞÜNSEL DOKUNUŞ: OKUMA SANATI ÜZERİNE	63

Not: Kitaptaki tüm dipnotlar çevirmene aittir.

ÖNSÖZ

Dokunmanın insanlar için nasıl bir anlamı olabileceğini, ancak bir süreliğine bir hastanede filozof olarak çalıştığım ve pek çok kişiyle konuşmalar yaptığım zaman sahiden idrak ettim. O sırada fark ettim ki, mesela yataklarının baş ucunda oturduğum yaşlı insanlar, onlara uzattığım elimi bir türlü bırakmak istemiyorlardı. Veya yine fark ettim ki, hekimler hastalarının üst kolunu tutarak konuştuklarında onlarla daha fazla yakınlık kuruyorlardı. Birçok gündelik karşılaşmada da, insanlar arasındaki yakınlık veya mesafe –ister el sıkışırken ister kucaklaşırken olsun–, dokunmaya ne derece açık olduklarına bakarak anlaşılabilirdi. Bütün bu tecrübeler, dokunma fenomenini daha yakından inceleme fikrinin zihnimde olgunlaşmasını sağladı.

İnsanlar belirli bir doğallıkla görür, işitir, koklar, tat alırlar. Peki ya dokunma hissi, temas? Kuzey ülkeleri dokunmacı kültürler olarak öne çıkmamışlardır şimdiye kadar, öylesi kültürleri daha ziyade güney güneşinin altında buluruz. Bu dokunma mahrumiyetinin sonuçlarının ne olduğunu, insana hoş gelen dokunuşlar kuvvetli tecrübeler olarak yaşandığında sezinleyebiliriz: Şimdiye kadar neler kaçırmışım? Evet,

dokunmak fazlasıyla haz dolu olabilir. Eksikliği çekildiğinde, o oranda acı verir. Bununla ilgili kültürel bir fark olmasını bekleyebilir miyiz? Eski çağların dokunmaya düşman tavırlarıyla kıyaslarsak, aslında çok şey değişmiştir. Ama yeni teknolojilerin kullanımına bağlı olarak yeni bir perhizcilik de geliyor gibi görünüyor. Kimileri ilişkilerde, *dokunmatik ekrandan* gözünü bir an alamadan, başkalarına “*Bana bak! Bana dokun!*” diye seslenmenin ayartıcılığına kapılıyorlar.

Bu bakımdan dokunma, şaşırtıcı biçimde, eskisinden daha fazla odağa yerleşiyor. Tam da şeylerin ve ilişkilerin gitgide daha fazla dijitalleştiği bir zamanda, analog olan, dokunulabilir olan, tekrar ilginç hale geliyor. Dijital duyusuzlaşma, aletlerin ötesindeki duyusallığı yeniden keşfetmeye sevk ediyor. Can-sız ekranları parmaklamalar ve silip ovalamalar, canlı ötekilere dokunma ve onları okşama ihtiyacını uyandırıyor. Artan sayıda insan, duyularından mutluluk devşiren bir hayat sürmeyi yeniden öğreniyor veya buna ilk defa başlıyor. İnsanın kendi hayatındaki dijitalleşmeyle baş etmeye dair sorunlara el atması için bundan daha uygun bir strateji zor bulunur: Analog haz-ların zevkine varanın, dijital detoksa ihtiyacı kalmaz.

Her kadın ve her erkek yaşayabilir bu tecrübeyi: Dokunmanın gücü, aynı anda hem tüy gibi hafif hem son derece tesirli-dir, çünkü taze bir yaşama cesareti aşılar. Göze görünmez, la-kin gözler mutlulukla ışıdığımda gayet açık algılarımız onu. Sayesinde daha fazla sükûnete erişebiliriz. Üzerimizdeki yük, daha katlanılır hale gelir. Dokunmanın yoğun olduğu bir iliş-kide, iki insan kendilerini birbirlerine kalıcı biçimde bağlı his-sederler. Arzulanan dokunuşların açığa çıkardığı enerjiler, do-yurucu bir hayat için vazgeçilemeyecek kadar üretkendirler. O nedenle birçoklarında öyle büyüktür, dokunma özlemi.

Dokunma tecrübesinin bu yanı, istenmeyen dokunuşlar karşısındaki en az arzulananlardaki kadar bariz olan sakın-ma, hatta tiksintiyle gölgelenir. Bunlar insanın güçlerini ab-